

ผีตาโขน

“เล่าสู่กันฟัง-สืบสานวัฒนธรรม
งานบุญประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน”



ตามซ้าย
เลย

สรุปผลการประชุมเวทีเสวนา
“เล่าสู่กันฟัง-สืบสานวัฒนธรรม งานบุญประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน”
อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

วันที่ 14 สิงหาคม 2563

โดย

สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ภาคอีสานตอนบน
สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.)
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)



สรุปผลการประชุมเวทีเสวนา
“เล่าสู่กันฟัง-สืบสานวัฒนธรรม งานบุญประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน”

รายชื่อผู้เข้าร่วม

- | | |
|--|--|
| 1. นายนที พรหมภักดี | นายอำเภอด่านซ้าย |
| 2. เจ้าพ่อกวน ดร.ถาวร เชื้อบุญมี | เจ้าพ่อกวน |
| 3. เจ้าแม่นางเทียม นางประกายมาศ เชื้อบุญมี | เจ้าแม่นางเทียม |
| 4. นางแตงพิสมัย ราชศิษฐ์ | คณะนางแตง |
| 5. พ่อแสนด่าน นายสงกรานต์ เชื้อบุญมี | คณะพ่อแสน |
| 6. พ่อแสนเมืองจันทร์ สีไว กันสุทธิ | คณะพ่อแสน |
| 7. พ่อแสนตางใจ | คณะพ่อแสน |
| 8. พ่อแสนคำบุญยอ | คณะพ่อแสน |
| 9. พ่อแสนจันทร์ นายสุจิน กันสุทธิ | คณะพ่อแสน |
| 10. พ่อแสนนุริน นายบุญชวน เชื้อบุญมี | คณะพ่อแสน |
| 11. พ่อแสนฮอง นายสุตูล ยะพริก | คณะพ่อแสน |
| 12. นายชำนาญ มีมูล | สาธารณสุขอำเภอด่านซ้าย |
| 13. ร.ต.ไพฑูรย์ มนัส | รองนายก อบต.นาหอ |
| 14. นายสมจิต สุตง | จนท.รพ.สต.บ้านหนองอุมลัว |
| 15. นางบานเย็น แสนประสิทธิ์ | จนท.รพ.สต.บ้านนาดี |
| 16. นางสาวกุดตาล แสนประสิทธิ์ | |
| 17. นางพรสุข เนียมอินทร์ | |
| 18. นายภานุวัฒน์ พรหมรักษา | |
| 19. นายเสงี่ยม วันทองสุข | |
| 20. นายสิทธิพงศ์ สีบุรินทร์ | ประธานอสม.ตำบลวังยาว |
| 21. นายสรสิน มิ่งแก้ว | สื่ออิสระ/สถานีวิทยุชุมชน |
| 22. นางนิภาพร กองสิมะ | ประธานอสม.ตำบลด่านซ้าย |
| 23. นางสมใจ ดีอินทร์ | เลขาธิการวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย |
| 24. พ.ต.ท.ธนิษฐ์ วันทองฐิติคุณ | รองผกก.สภ.ด่านซ้าย |
| 25. นายประพันธ์ชัย ไชยนอก | กำนันตำบลด่านซ้าย |
| 26. นายอนันต์ มงคลเดช | ผอ.กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สพป.เลย เขต 3 |
| 27. นายจักรภัทร พรหมคล้าย | ปลัดอาวุโสอำเภอด่านซ้าย |
| 28. นายสังวร จันทะศรี | |
| 29. นางวิไลวรรณ แพงศรี | โรงเรียนอนุบาลด่านซ้าย |
| 30. นายวินัย ลาสอน | ปลัดเทศบาลตำบลด่านซ้าย |
| 31. นายพิสิทธิ์ ทับทอง | |

32. นายเพชรชัย นนทะโคตร	
33. นางสาวชะอ้อน แถวอุทุม	ตัวแทนสภาเด็กและเยาวชนอำเภอด่านซ้าย
34. นางบุญอุ้ม บุญคำกุล	ประธานอสม.ตำบลปากหมัน
35. นายสำเนียง สุขคงเจริญ	กำนันตำบลโพนสูง
36. นางสาวฉัตรพร ถมกระจำง	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย
37. นางสาววิภาพร มีลา	นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ
38. นายสัญญา ไมตรีสวัสดิ์	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย
39. นางสาวสัตตกมล ไสววรรณะ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย
40. นางสาววิศรา กุลกิจ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย
41. นางพรฟ้า ทูมมาลา	นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
42. นายวรกฤต สีดาคำ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย
43. นางพิสมัย ปาเปี้ย	ผอ.กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
44. นางสาวพรรณวิไล เจริญพร	นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
45. นายวิรัช สุวรรณเกิด	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 12 ตำบลด่านซ้าย
46. นายสมพงษ์ ศิริ	
47. นายสงคราม ศรีบุตรตา	นายกอบต.นาดี
48. นายอุดร แสงวงผล	ข้าราชการบำนาญ/ผู้จัดรายการพื้นบ้าน
49. นางสาวอรพรรณ ทูมพันธ์	
50. นางสาววันวิสา สุภาณี	
51. นางสาวธัญญรัตน์ ชันขวา	อบต.อีปุม
52. นายอินตา สิงขรณ์	
53. นายวิชัย พรหมมาวัน	อบต.วังยาว
54. นายสด ฤทธิศักดิ์	
55. นายสมฤทธิ สุภาณี	อบต.อีปุม
56. นายจิตติศักดิ์ นามวงษา	ผอ.โรงเรียนศรีสองรักวิทยา
57. นางจิราพร สพภูเขียว	จนท.อำเภอด่านซ้าย
58. นางสาวศิริพร สุภาพรหม	จนท.อำเภอด่านซ้าย
59. นางสาวจตุตินา สร้อยคำ	จนท.อำเภอด่านซ้าย
60. นางสาวศุภกานต์ บั้วระภา	จนท.อำเภอด่านซ้าย
61. นางสาวบัวบุชา มหาทักษิณ	จนท.อำเภอด่านซ้าย
62. นางสาวสุนทรีย์ วินากร	จนท.อำเภอด่านซ้าย
63. นายเชษฐา ศรีทาสังข์	จนท.อำเภอด่านซ้าย
64. นายกิตติภพ แก้วปันตา	จนท.อำเภอด่านซ้าย
65. นายจักรชัย แก้วพิภพ	ครูโรงเรียนศรีสองรักวิทยา

66. นางสาวปาริชาติ ประเสริฐโถม	นักเรียนโรงเรียนศรีสองรักวิทยา
67. นางสาววรัญญา เชื้อบุญมี	นักเรียนโรงเรียนศรีสองรักวิทยา
68. นางสาวชาลิสา สุวรรณสี	นักเรียนโรงเรียนศรีสองรักวิทยา
69. นางสาวนริศรา อุ่นแก้ว	
70. นางสาวศิริรัตน์ สารมโน	
71. นายธีระ วัชรปราณี	ผู้จัดการเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.)
72. นางสาวสมรจี้ สุขสม	ผู้ประสานงานแผนงานบุญประเพณีฯ สคล.
73. นางสาวจันทร์ช สารี	เจ้าหน้าที่ด้านชุมชน สคล.ภาคอีสานตอนบน
74. นางสาวนาฏชญา แจ้งพรมมา	เจ้าหน้าที่นโยบายสาธารณะ สคล.ภาคอีสานตอนบน
75. นางสาวสุพัศตรา วงษ์กิจ	เจ้าหน้าที่ธุรการ สคล.ภาคอีสานตอนบน
76. นางวรลักษณ์ พุดเพราะ	ผู้ช่วยผู้ประสานงาน สคล.ภาคอีสานตอนบน
77. นางจิตติพรณ วงษ์คำจันทร์	ผู้ประสานงานเครือข่ายงดเหล้า จังหวัดเลย
78. นายพงษ์ภักดิ์ กาคำผุย	นักวิชาการ สคล.ภาคอีสานตอนบน
79. นางสาวอัญชลี ศรีราช	เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี สคล.ภาคอีสานตอนบน
80. นายศุภฤกษ์ ต่อพันธุ์	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเยาวชน สคล.

ที่มาและกระบวนการ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ทำให้รัฐบาลได้ออก มาตรการต่างๆ ที่เข้มงวดเพื่อจำกัดการแพร่ระบาดของโรค อาทิ การสวมหน้ากากอนามัย การรักษาระยะห่างทางกายภาพ (Physical distancing) การรณรงค์ “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” การห้าม ออกจากเคหสถานในเวลากลางวัน ตลอดจนมาตรการของคณะกรรมการโรคติดต่อ ว่าด้วยเรื่องของการปิดสถานที่ หรือพื้นที่จำหน่ายสุรา หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด เป็นต้น นอกจากนั้น กระทรวงวัฒนธรรมได้ออกประกาศ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณี พิธีทางศาสนา และพิธีการต่างๆ โดยมีการจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมงาน และต้องดำเนินการเว้นระยะห่าง เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยง รวมทั้งควบคุมไม่ให้มีการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวในกิจกรรมที่มีการรวมตัวของคนหมู่มาก

ทั้งนี้ ชุมชนอำเภอด่านซ้าย จ.เลย ได้มีมติร่วมกันในการจัดงานประเพณีบุญหลวง และการละเล่นผีตาโขน ระหว่างวันที่ 26 - 28 มิถุนายน 2563 โดยมีเจ้าพ่อกวน เจ้าแม่นางเทียม นำขบวนแห่จากบ้านเจ้าพ่อกวนไปวัดโพชนชัย มีพ่อแสน นางแตง ชาวบ้านอำเภอด่านซ้าย ร่วมพิธีฯ โดยในปีนี้จะมีการจัดงานเฉพาะพิธีกรรมเท่านั้น งดขบวนแห่ผีตาโขนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ งดพิธีเปิดงานฯ โดยผู้เข้าร่วมพิธีกรรมต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและควบคุมโรคฯ งดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในบริเวณจัดงานวัดโพชนชัย และขอความร่วมมือผู้ประกอบการร้านค้างดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งการดำเนินงานที่ยึดหลักทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริงดังกล่าวทำให้เกิดความเหลื่อมใสศรัทธาและเป็นที่กล่าวขานว่าแท้จริงประเพณีนี้มีคุณค่าและความหมายอย่างไร แต่ด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา คุณค่าและความหมายของประเพณีได้แปรเปลี่ยนไปอย่างไร คนด่านซ้ายมีความคิดเห็นและข้อเสนออย่างไร เป็นคำถามที่คนด่านซ้ายควรได้ช่วยกันหาคำตอบ

สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ภาคอีสานตอนบน ร่วมกับสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้มีการขับเคลื่อนงานบุญประเพณีและกิจกรรมสร้างสรรค์ ในช่วงสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ให้เป็นงานบุญประเพณีปลอดภัย ห่างไกลไวรัสโคโรนา-19 นอกจากนี้ยังได้มีการสืบสานงานบุญประเพณีที่ดั้งเดิม มีคุณค่าทางวัฒนธรรมในหลายพื้นที่ มีส่วนเข้าไปหนุนเสริมสืบสานให้คงคุณค่าของคนในพื้นที่ ซึ่งงานบุญประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นหนึ่งในประเพณีที่มีความสำคัญของคนในท้องถิ่น จึงได้ประสานกับทางอำเภอด่านซ้าย เพื่อจัดเวทีสาธารณะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่าง เจ้าภาพจัดงาน ผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เยาวชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน ซึ่งเป็นการประชุมที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ด้วยความเสมอภาคอย่างสร้างสรรค์ และเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกคนซึ่งข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการจัดเวทีสาธารณะ จะนำไปประกอบการพิจารณาหรือตัดสินใจการดำเนินการจัดงานในปีต่อไป

ทางสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ภาคอีสานตอนบน จึงได้กำหนดเวทีเสวนา “เล่าสู่กันฟัง-สืบสานวัฒนธรรมงานบุญประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน” อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ในวันอังคารที่ 14 สิงหาคม 2563 ณ ห้องประชุมอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

กลุ่มผู้ให้ความคิดเห็น ประกอบด้วย

- 1) กลุ่มผู้รักษาสิบทอดวัฒนธรรม ได้แก่ เจ้าฟอกกวน เจ้าแม่นางเทียม พ่อแสน แม่แตง
- 2) กลุ่มส่วนราชการ
- 3) กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล อบต.
- 4) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
- 5) สถานศึกษา ผู้อำนวยการ ครู นักเรียน ผู้นำนักเรียน
- 6) ภาคประชาชน ได้แก่ อสม. สื่ออิสระ ผู้นำทางวัฒนธรรม

การรับฟังความคิดเห็น

เวทีเสวนา “เล่าสู่กันฟัง-สืบสานวัฒนธรรมงานบุญประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน” อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีผู้เข้าร่วมเสวนา จำนวน 80 คน

นางจิตติพรรณ วงษ์คำจันทร์ ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดเลย กล่าวรายงาน เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลทำให้ผู้ดื่มมีปัญหาสุขภาพ และเพิ่มความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสทางเดินหายใจ รวมทั้งเชื้อไวรัสโคโรนา และมีอาการเจ็บป่วยรุนแรงหลังได้รับเชื้อ ทั้งนี้เพราะผู้ดื่มอาจจะไม่ได้ดูแลป้องกันตัวเองเต็มที่หรืออยู่ในอาคารมีนเมาภายใต้ฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ ทำให้ไม่ปฏิบัติตามข้อแนะนำสุขภาพ เช่น การล้างมือ การสวมใส่หน้ากากอนามัย หรือการเว้นระยะห่างทางกายกับผู้อื่น รวมทั้งผู้ดื่มก็อาจจะมีสุขภาพร่างกายที่อ่อนแอกว่าผู้อื่น หรือเมื่อมีการตั้งวงดื่มสุราร่วมกันหลายคน เป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสนี้มากยิ่งขึ้น จึงมีการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะจังหวัดเลย โดยการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือจังหวัดเลย การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะงานบุญประเพณีปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย ไวรัสโคโรนา (Covid-19) 22 หน่วยงาน 14 อำเภอ ในวันศุกร์ที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ณ ห้องประชุมศรีสองรัก ชั้น 5 ศาลา

กลางจังหวัดเลย โดยทุกฝ่ายจะร่วมมือกันสนับสนุนและร่วมดำเนินการให้งานบุญประเพณีปลอดเหล้า ปลอดภัย ปลอดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ทั้ง 14 อำเภอ เพื่อเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของจังหวัดเลย และเป็นการสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดเลย นางฐิติพรรณ วงษ์คำจันทร์ได้มอบบันทึกข้อตกลงความร่วมมือจังหวัดเลยให้กับนายณที พรหมภักดี นายอำเภอด่านซ้ายเพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวต่อไป

นายณที พรหมภักดี นายอำเภอด่านซ้าย ได้ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิด และได้กล่าวว่า งานบุญประเพณีบุญหลวง การละเล่นผีตาโชน เป็นประเพณีโบราณ โดยมีเจ้าพ่อกวน เจ้าแม่นางเทียม เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ มีเครือข่ายของผู้นำในแต่ละหมู่บ้านไม่ใช่เฉพาะที่อำเภอด่านซ้าย แต่ยังโยงไปถึงอำเภออื่นๆ โดยรอบ นับว่าเป็นเครือข่ายโยงใยที่เป็นเอกลักษณ์ ทั้งนี้ งานประเพณีที่ได้จัดต่อเนื่องมานั้น มีการปรับเปลี่ยน มีการพัฒนา มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีที่ได้มีเวทีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันในการหาข้อเสนอในการรักษา และส่งเสริมประเพณีแห่งนี้ ให้ได้ทั้งสองทางคือการรักษาของเก่าให้มั่นคง และการส่งเสริมรายได้การท่องเที่ยวให้เหมาะสม ทั้งนี้ การจัดประชุมครั้งนี้จะมีคำถาม แนวคิด เพื่อจะได้รับการรับทราบ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากทุกท่าน ขอขอบคุณทุกภาคส่วน ทุกฝ่าย ที่เข้าร่วมเสวนา จะได้รับความรู้เพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไข ต่อเติมให้กับงานประเพณีของเราในอนาคตต่อไป

นายธีระ วัชรปราณี ผู้จัดการเครือข่ายองค์กรงดเหล้า และผู้ดำเนินรายการในการเสวนา ได้กล่าวที่มาของเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ว่าก่อตั้งมาในปี 2546 ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสสส. เงินกองทุนที่ได้จากภาษีของเหล้า และบุหรี่ เพื่อนำไปใช้ทำเรื่อง ลดปัญหาบุหรี่ เหล้า อุบัติเหตุ ที่ผ่านมามีเครือข่ายองค์กรงดเหล้าได้รณรงค์หนุนเสริมให้ งานบุญประเพณีปลอดเหล้า ไม่ว่าจะเป็นงานสงกรานต์ งานแข่งเรือ บุญบั้งไฟ บุญผะเหวด และงานบุญอื่นๆ ซึ่งจากการสำรวจงานบุญประเพณีต่างๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในงาน มาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

โดยวัตถุประสงค์ที่ได้นำเรื่องการจัดงานทำบุญหลวงและผีตาโชนปีนี้ซึ่งจัดเฉพาะประเพณีโบราณ ไม่มีการแต่งเติม โดยเฉพาะไม่มีการประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวทำให้เห็นภาพรูปแบบงานที่เป็นคุณค่าความหมายที่แท้จริงซึ่งเปรียบเทียบกับที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างๆ จึงได้ปรึกษานายอำเภอว่าควรที่จะใช้โอกาสนี้จัดสัมมนาพูดคุยเปรียบเทียบผลดีผลเสียและข้อเสนอในการจัดงานในปีต่อไปว่าเราจะจัดประเพณีนี้ในรูปแบบอย่างไร คนด่านซ้ายจะมีโอกาสได้ปรึกษาหารือกัน และทางสำนักงานฯ จะหนุนเสริมเพื่อให้ประเพณีนี้มีคุณค่าและสืบทอดถึงลูกหลานต่อไป

เจ้าพ่อกวน ดร.ถาวร เชื้อบุญมี เจ้าพ่อมีความภูมิใจในการสืบทอดบุญประเพณีของบ้านเรา งานเราสืบทอดกันมา 400 ปีแล้ว และเราก็ดำเนินตามรอยวัฒนธรรมอย่างถูกต้องตามครรลองคลองธรรม ดีใจที่จัดเวทีนี้ขึ้นมา วันนี้เราจะมาแลกเปลี่ยนกันว่าเราจะรักษาประเพณีดั้งเดิมแบบนี้ไว้ได้อย่างไร ซึ่งประเพณีในปีนี้นับว่าพิเศษมากๆ จะเรียกว่าเน้นแต่พิธีกรรมเท่านั้นจริงๆ ช่วงโควิดก็เป็นเหมือนมาคั่นกลางให้พวกเราได้มาทบทวนว่าของใหม่ที่กำลังมีการส่งเสริมทั้งการท่องเที่ยว การพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้คนมีรายได้มากขึ้น กับของเก่าที่ต้องรักษา ผู้รักษาของเก่าได้แก่ เจ้าพ่อกวน เจ้าแม่นางเทียม พ่อแสน นางแตง เป็นต้น ซึ่งได้ยึดถือปฏิบัติตามที่เจ้านายท่านได้มาบอกมากล่าวในแต่ละปี จะเห็นว่าปีนี้มีภารกิจกระบวนกันทุกคน เป็นสิ่งที่สวยงาม และเห็นว่าทุกคนก็ชื่นชมว่าเป็นประเพณีที่สวยงามมาก

ในส่วนของการงดเหล้าในงานบุญ เป็นการงดโรค งดภัย เปรียบเทียบ ขับริกข์ต้องมีเบรก ไม่อย่างนั้นจะเกิดอันตรายเหมือนองค์กรงดเหล้ามาเป็นเบรก ทั้งนี้ ช่วงเข้าพรรษานั้นเจ้าพ่อจะไม่ให้แก่นใดๆ จึงไม่มีเหล้า ไม่ใช่เหล้า แต่ยังบนได้ขอ

พรได้ตลอด ถือว่าเข้าพรรษาเป็นเบรค ในเรื่องประเพณีของเรานั้น ปัจจุบันมีการประชาสัมพันธ์ไปไม่ใช่เฉพาะในประเทศเท่านั้น ในต่างประเทศด้วย แต่สิ่งที่เป็นข้อคิดคือนักท่องเที่ยวต่างชาติ นั้น แท้จริงเขาอยากจะมาดูของเก่าของโบราณ สิ่งใหม่เป็นสิ่งที่บ้านเขาก็มีอยู่ ก็เป็นข้อคิดที่เราจะใช้ของเก่าเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดเป็นประโยชน์ได้ทั้งสองทางอย่างไร

นางพิสมัย ปาเป็ย ผอ.กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย กล่าวว่าการจัดงานประเพณีในปีนี้มีข้อคิดหลายอย่าง และทำให้สิ่งที่สมเด็จพระเทพฯ ตรัสไว้ว่า ประชาชนคือผู้รักษาวัฒนธรรม และการรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาประเทศ เป็นภาพที่ชัดเจนมาก เพราะการจัดงานประเพณีครั้งนี้ถือว่าเป็นเรื่องของประชาชน โดยแท้จริง ทั้งนี้ ต้องยอมรับว่าทางสวนราชการที่ผ่านมาจะเน้นจัดกิจกรรมต้อนรับรัฐมนตรีและผู้ใหญ่ที่มาเปิดงาน จะต้องเตรียมเรื่องต่างๆ อาทิเช่น จะพักที่ไหน จะทานอะไร การเดินทางมาร่วมงานจะต้องเปิดเส้นทางเพราะการจราจรติดขัด ซึ่งในปีที่ไม่มีกิจกรรมเหล่านี้ ชุมชนและสวนราชการในพื้นที่ก็ได้แสดงตัวตนทางวัฒนธรรมประเพณีที่แท้จริง ได้เข้าร่วมการรักษาวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ ข้อดีของโควิดคือ โควิดเป็นตัวกันระบบราชการออกไป เรื่องวัฒนธรรมของพื้นที่แก่นแท้ยังอยู่และถูกรักษาไว้ ไม่ว่าจะเอาอะไรมาเสริม ถ้าแก่นยังดี วัฒนธรรมอันดีก็จะยังอยู่ คำว่าแก่นของวัฒนธรรม ไม่ว่าจะใครจะเอาอะไรไปลอกมาแต่งเติมอย่างไร แต่วัฒนธรรมแก่นแท้ก็จะยังอยู่ สถานการณ์โควิด-19 ทำให้เห็นประเพณีวัฒนธรรมได้เกิดอีกครั้ง ซึ่งขอชื่นชม เจ้าพ่อ เจ้าแม่ ที่โอบอุ้มวัฒนธรรมไว้ เปรียบเหมือนแก่นที่เข้มแข็ง สำนักงานวัฒนธรรมมีหน้าที่ยกระดับส่งเสริมตอนนี้ก็ไปเป็นระดับโลกไปแล้ว สิ่งที่น่าเป็นห่วง น่ากังวลคือ 7-8 ปีที่ผ่านมา จัดงานเป็นไปด้วยความยิ่งใหญ่ ตื่นตา มีรัฐมนตรีมาร่วมงาน หน่วยงานราชการในพื้นที่ก็ได้ทำงานตามผู้บังคับบัญชาการจัดงานทุกครั้งมักจะเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยว จนอาจลืมวัฒนธรรมแก่นแท้ของตนเองได้

นายจักรภัทร พรหมคล้าย ปลัดอาวุโสอำเภอด่านซ้าย กล่าวว่าตัวเองนั้นมาทำงานที่นี่ 9 ปีแล้วทำให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลง และเห็นความสำคัญของประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วัฒนธรรมริมฝั่งโขง เราได้เห็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษาถิ่นที่ไม่เหมือนใคร มีความยิ่งใหญ่มีความสง่างาม วิถีชีวิต ความศรัทธา สืบทอดมา 4-5 ร้อยปี เป็นภูมิปัญญาความเชื่อที่มีความจริงและจะต้องถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังศรัทธาเดินรอยตาม แต่การพัฒนาทำให้แก่นวัฒนธรรมเกิดการเจือจาง มาจากกิจกรรมและคนที่ไม่เข้าใจอย่างลึกซึ้ง ส่วนใหญ่มาจากคนนอก ทำให้ประเพณีจางลงไป เน้นที่กิจกรรมเสริมมากกว่าหรือไม่ ดังนั้น เราจะต้องไม่ก้าวล่วงแก่นหลัก ทำให้แก่นหลักมีความเด่นชัด แต่สิ่งเหล่านี้อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ เพราะกลุ่มหนึ่งรักษาอย่างเคร่งครัด อีกกลุ่มทำตามโลกปัจจุบัน ไหลตามกระแสใหม่ ซึ่งมันส่งผลให้เกิดปัญหา

ส่วนเรื่องเหล้า เป็นส่วนประกอบในพิธีกรรมในการบูชา สิ่งเหล่านี้เป็นเหมือนเครื่องเช่นเครื่องไหว้ที่จะต้องถวายเจ้านาย เหล้าจะต้องหาชนิดดีๆ มาถวายเจ้านาย ณ ปัจจุบันมันเปลี่ยนไป มีเรื่องการท่องเที่ยว เศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องรายได้ของคนในพื้นที่ การดื่มการกินที่เป็นองค์ประกอบ สาเหตุเกิดจากกิจกรรมที่เน้นความสนุกสนาน คนที่เข้ามาเที่ยวแล้วไม่เข้าใจวัฒนธรรมประเพณี แล้วทำให้คุณค่าวัฒนธรรมลดความสำคัญลง โลกสมัยใหม่จะเน้นแต่ความสนุกไม่เห็นคุณค่าที่แท้จริง ถ้าแก่นหลักถูกกระทบมากเกินไป วันหน้ากลัวว่าจะไม่เหลืออะไร โดยปีที่ผ่านมาคนมาเที่ยวงานผีตาโขนประมาณ 130,000 คน ถ้าคำนวณรายได้เอาต่อคนคูณห้าร้อย มูลค่าของรายได้หลายสิบล้าน ซึ่งที่ผ่านมาเราควบคุมโดยใช้แนวคิด “สนุกไม่ห้ามแต่ถ้ามีเรื่องต้องหยุด” มีตัวอย่างผู้ที่ได้รับผลกระทบ มีการทะเลาะวิวาท ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเข้าไประงับ

เหตุ ถูกลูกหลง โดนแทง พิการจนถึงปัจจุบัน ในสมัยนายอำเภอทวิ สุกได้ แต่หากมีเรื่องทะเลาะวิวาท ต้องหยุดทันที เหล้า เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวจริงหรือไม่ เด็กแว้น/แก๊งค์มอเตอร์ไซค์ เข้ามาเยอะมาก ในวันงาน แต่บางครั้งสิ่งที่ ings วั กลับเป็น ปัญหา /ความรำคาญ/ขยะ “เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว แล้วทิ้งอะไรไว้ให้กับคนด่านซ้าย”

ร.ต.ไพฑูรย์ มนต์ รองนายกฯ ตำบลด่านซ้าย ปัญหาเรื่องการจอดรถ พื้นที่การจัดงานจำกัด ทำให้เกิดปัญหา หา ที่จอดรถไม่ได้ จอดรถไกล ผู้สูงอายุ เด็ก มาเที่ยวก็ต้องจอดรถแล้วเดินไกล กว่าจะเดินมาถึงก็เหนื่อย ทางเดินริมถนนก็แออัด คนเยอะ ก็จะหนีไปเที่ยวที่อื่น ร้านค้า/ร้านอาหารเพิ่มราคา การละเล่นผีตาโขน มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการเลยเถิด หัวหน้าจรรยาบรรณมีการสะท้อนว่า ผีตาโขนมีแต่กลิ่นเหล้าขาว เรื่องเหล้าส่วนใหญ่จะเป็นการละเล่นของผีตาโขน เสนอการ ควบคุมหัวหน้าที่มี ประมาณ 40 คนต่อทีมว่าจะมีวิธีการควบคุมอย่างไร ผีตาโขนมีกลุ่มใครกลุ่มมัน มีหัวหน้าที่มีควบคุม ให้ มีการพูดคุยกับหัวหน้าที่มี เพื่อควบคุมการเล่นกิจกรรมให้อยู่ในกรอบ เป็นระเบียบ และหากมีปัญหาต้องรับผิดชอบร่วมกัน

นายสงคราม ศรีบุตรตา นายก อบต. ตำบลนาดี ถ้าจะมีการห้ามไม่ให้ดื่มเหล้า ในฐานะคนที่ต้องจัดเตรียมคน ที่มาร่วมงานอาจจะไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน เพราะจากประสบการณ์ไม่มีปัญหาเรื่องเหล้า และส่วนมากในแต่ละ กลุ่มจะดื่มเพื่อให้การแห่ต้องมีความสนุก มีการดื่มเพื่อกระตุ้นการแสดงออกการละเล่น

พ.ต.ท.ธนินทร์รัฐ วันทองจิตติคุณ รองผกก.สภ.อำเภอด่านซ้าย ในฐานะผู้รักษากฎหมายเราจะปฏิบัติอย่างไรให้ การทะเลาะวิวาทจะไม่เกิดขึ้น ดื่มแล้วไม่ขับได้หรือไม่ เราต้องมีพื้นที่ในการจัดงานให้ชัดเจน เราคงหนีไม่พ้นการจัดประเพณี ก็ต้องมีการดื่มเหล้าเป็นของคู่กัน ผมเคยทำคดีมาแล้วขับ คนที่ขับขี่เมา คิดแต่ว่าจะกลับบ้านอย่างเดียว ไม่ได้นึกถึงการเกิด อุบัติเหตุ หน้าที่ของตำรวจดูแลเรื่องความสงบ ความปลอดภัย จรรยา ในพื้นที่ ในวันจัดงาน จากประสบการณ์ดูแลความ สงบเรียบร้อยปีที่ผ่านมา (ปี 2562) เจ้าหน้าที่ต้องทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ดูแลความเรียบร้อยอย่างมาก เราจะมี การจัด ควบคุมการขายการดื่มอย่างไรเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในอนาคต

นายวิรัช สุวรรณเกิด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 12 กล่าววว่า ในปี 57-59 เริ่มมีการจัดงานที่ใหญ่ขึ้น เริ่มเห็นปัญหา พระบ่นว่า ต้องมาเก็บขวดเหล้า ในปี 60 เทศบาลตำบลศรีสองรัก ส่งเสริมจัดงานท่องเที่ยว เพิ่มงานเป็น 4 วัน มีงานแฟนซีไนท์ เป็น การ ประกวดแฟนซีผีตาโขน ปีแรกมี 13 กลุ่มผีตาโขนจากชุมชนมาร่วม โดยจะเริ่มเตรียมทำตั้งแต่เดือนเมษา ผมได้ลงไปสัมผัส คนที่เล่นผีตาโขนในแต่ละชุมชน ซึ่งเป็นวัยรุ่นอายุ 15-25 ปี พอมาปี 61-62 ได้ให้ชุมชนเข้าร่วมประกวดกว่า 40 กลุ่ม ทำให้มี กลุ่มผีตาโขนเยอะขึ้น จึงมีข้อตกลงต้องควบคุมลูกทีมของตัวเองให้ได้ ห้ามทะเลาะในงาน มีการปรับเปลี่ยนไม่จัดกิจกรรมใน วัด ให้เอาเหล้ามากินนอกวัด ต้องยอมรับว่ามีการดื่มแต่ทรงค้ำให้ดื่มน้อยลงได้อย่างไร

นางนิภาพร กองสิมมะ ประธานอสม.ด่านซ้าย ในการจัดงานเรามีการควบคุมแต่ไม่ทั่วถึง วัยรุ่นมาร่วมงานมีมา จากที่อื่นด้วย จะควบคุมอย่างไร ดื่มแล้วทะเลาะวิวาท มีมาตรการขึ้นมาได้ไหม ทั้งนี้ ขอเสนอมาตรการในการควบคุม เช่น ใครตีกันต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายภายในงาน

นางสาวชะอ้อน แก้วอุทุม ตัวแทนสภาเด็กและเยาวชนอำเภอด่านซ้าย จะให้เลิกเหล้าในงานเป็นไปได้ยาก เพราะมีการดื่ม แต่เสนอให้มีมาตรการป้องกัน และในช่วงโควิดทำให้เศรษฐกิจไม่ดี รายได้หายไป จะมีมาตรการส่งเสริมให้มีรายได้ได้อย่างไร และเสนอให้มีมาตรการป้องกัน ถ้าใครตีกันให้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในงาน ควรจัดงานที่สร้างสรรค์ เน้นวัฒนธรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

นายสรสิน มิ่งแก้ว สถานีวิทย์ชุมชน/สี่อสิระ ผีตาโชนประเพณีจะดีงาม ความระเบียบเรียบร้อยต้องดี เสนอให้คุยกันก่อนที่จะจัดงานนำข้อบกพร่องปีก่อนๆ มาปรับปรุงแก้ไขในปีต่อๆ มา ผักทางโรงเรียน ผู้ใหญ่บ้าน ส่งเสริมเยาวชน เสนอทางโรงเรียนเน้นกิจกรรมรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณี เรื่องการประพฤติตัวของเด็กเยาวชนรุนแรงมาก โดยเฉพาะผู้หญิง นุ่งสั้น และกิ๊มา ขอสังเกต คือ ในช่วงขบวนแห่มีความสวยงาม ปัญหาเกิดขึ้นหลังขบวนแห่ที่จะมีปัญหาตามมา

นางสมใจ ดีอินทร์ เลขาสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย คนในชุมชนเข้มแข็ง ลูกหลานคนด่านซ้ายต้องรักษาวัดวัฒนธรรมด้วยตนเอง ไม่มีใครที่จะรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีบ้านเราเท่าตัวเรา คนข้างนอกที่จะเข้ามา ก็จะเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมได้ยาก ที่ผ่านมาเราไปรโมทประชาสัมพันธ์ไปยังประเทศ ระดับโลก ส่วนการดื่มแอลกอฮอล์มีการควบคุมได้ยาก ทุกคนต้องมีจิตสำนึก แต่โควิดทำให้สามารถมองย้อนไปในอดีต คนในชุมชนกำหนดตัวเอง ปีก่อนๆ ต้องร่วมขบวนที่อปท. กำหนด ปีนี้มีโควิด จัดตามขบวนประเพณีดั้งเดิมจริงๆ คนบางกลุ่มจะมองเรื่องการท่องเที่ยว รายได้ ผลประโยชน์ ก็คือทำยังไงให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยอะ คนด่านซ้ายได้อะไร สิ่งที่ยังเอาไว้อะไร ชยะ การดื่มแอลกอฮอล์นั้นคือมาจากนักท่องเที่ยวทั้งนั้น การจัดงานผีตาโชนในปีต่อๆ ไป น่าจะยึดประเพณีของเราให้นักท่องเที่ยวได้เห็น

นายอุดร แสงผล ข้าราชการบำนาญและผู้จัดรายการพื้นบ้าน มีผู้ที่เกี่ยวข้อง 4 ส่วน คือ 1. ผู้รักษาวัดวัฒนธรรมรักษาอย่างเต็มที่ 2. ท่านผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ 3. ภาคราชการ อำเภอ/จังหวัด /วัฒนธรรม เรื่องนโยบาย 4. นักท่องเที่ยวต้องการอะไร?

โดยเหล้าในประเพณีจริงๆ ไม่มีปัญหาเลย ใช้เหล้าแต่ในพิธีกรรม ด้านวัฒนธรรมพัฒนาขึ้นมากจนลืมอดีต ประเพณีเข้มแข็ง แต่ตอนนี้เปลี่ยนแปลงไป เพราะระบบราชการทำให้มันเปลี่ยนไปไกล นักท่องเที่ยวเขามาดูวัฒนธรรม ชาวต่างประเทศมาดูวัฒนธรรมที่จริงๆ ไม่ใช่วัฒนธรรมที่ปรุงแต่ง ไม่มีประชัน ไม่มีพิธีการ ต้องการพิธีกรรม ต้องประสานทุกภาคส่วน ปัจจุบันจัดงานอลังการจริงๆ ยิ่งใหญ่ สวยงามเน้นการท่องเที่ยว จนลืมรากเหง้าที่แท้จริง มีป้ายสนับสนุนของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เต็มไปหมด ทำอย่างไรถึงจะเกิดประโยชน์กับคนอำเภอด่านซ้าย ร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เราจะควบคุมอย่างไร จำกัดการขาย มีมาตรการต่างๆ

นายประพันธ์ชัย ไชยนอก กำนันตำบลด่านซ้าย อยากให้รักษาวัดวัฒนธรรมที่ดีให้คงอยู่ไว้ จะมีวิธีไหนก็ได้ สิ่งไหนดีพัฒนา ส่งเสริม

นายอนันต์ มงคลเดช ผอ.กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สพป.เลย เขต3 กล่าวว่า วัฒนธรรมประเพณีสวยงามจับต้องได้ น่าดำรงคุณค่าไว้ ดีมอย่างมีสติ ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง งานยุคโควิด ไม่มีพิธีอะไรมากมาย จัดแบบเรียบง่าย วัดบ้านเจ้าพ่อ ไม่มีปัญหาอะไร ไม่มีเหตุการณ์ ปาร์ตี้ผีตาโชนทำให้เกิดความสนุกสนาน การท่องเที่ยวก็ส่งเสริมกันมาตลอด

นางสาวปาริชาติ ประเสริฐโอบ ตัวแทนนักเรียนโรงเรียนศรีสองรักวิทยา การมีส่วนร่วมในขบวนแห่ รักษาวัฒนธรรมสืบสานประเพณี เหล้าเป็นตัวที่ส่งเสริมให้เกิดการตีกัน และขอความร่วมมือเยาวชนในพื้นที่แต่งกายให้สุภาพ จัด

โซนนิ่งห้ามดื่ม เสนอให้จัดการเรื่องขยะ ขยะเยอะมาก ล้นถังขยะ วางทับๆกัน ต่างชาติเห็นคนไทยวาง ก็ทำตาม ควรมีการจัดการเรื่องขยะอย่างไร

นายวินัย ลาสอน ปลัดเทศบาลตำบลด่านซ้าย จากที่ประชุมได้พูดคุยนำเสนอมาเรื่องปัญหาจากแอลกอฮอล์ในงานนั้น เนื่องจากผมทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการจัดงาน ซึ่งในงานปีก่อน ผมได้ขอยกเลิกจัดงานอาหาร การที่ยกเลิกเรื่องที่เขาทำกันมาหลายปี จึงทำให้รู้สึกไม่สบายใจ เพราะการจัดเทศกาลอาหารของที่ด่านซ้ายที่รู้จักกันดีว่า คือ การจัดงานเบียร์ เมื่อผมได้ย้ายมา เห็นว่าจะทำให้เกิดความปลอดภัยจึงขอให้มีการยกเลิก ถือเป็นภาระหนัก ทำให้ตัวเองได้รับผลกระทบจากทั้งผู้นำกลุ่มต่างๆ ทั้งในส่วนของสื่อโซเชียลด้วย ส่วนตัวเป็นคนดื่ม แต่ก็ลดลง โดยเฉพาะในช่วงของโควิดไม่ได้ดื่มเลย

งานผีตาโขนปีนี้ ทางเทศบาลก็ประกาศขอความร่วมมือ ไม่ขาย ไม่ดื่ม แต่ผู้ดูแลกลุ่มของผีตาโขนก็มาขอ เพราะถ้าไม่ดื่มจะทำแสดงไม่ออก ผมคิดว่าจะไม่ให้มีเลยก็เป็นการยาก แต่จะทำอย่างไรให้ลดลงและไม่ให้การดื่มส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคงต้องมาหารือกัน

เจ้าแม่นางเทียน ประกายมาศ เชื้อบุญมี ชื่นชมคนด่านซ้าย และขอบคุณทุกคนที่มาในวันนี้ เรื่องเหล่านี้ในพิธีกรรมยังมีอยู่ แต่ภายนอกพิธีกรรมถ้าดื่มแล้วจะมีวิธีป้องกันอย่างไร ไม่ให้เกิดเหตุที่ไม่ดี เราทุกคนต้องช่วยกัน อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดีงาม

นายจิตติศักดิ์ นามวงษา ผอ.โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา วัฒนธรรมประเพณีผีตาโขน ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวดีขึ้น ซึ่งทางโรงเรียนมีการส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในงาน ส่วนปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์นั้น ปัญหาอาจจะมาจากจับกลุ่มของเยาวชน และสถาบันครอบครัวจะมีบทบาทมากที่สุด ส่วนพฤติกรรมกาแต่งกายของเยาวชน มาจากสื่อโซเชียล

เจ้าพ่อกวณ ดร.ถาวร เชื้อบุญมี ดีใจและประทับใจที่เห็นทุกคนมาร่วมในวันนี้ จะเห็นว่าทุกคนก็ได้พูดถึงในแนวทางเดียวกันว่าการดื่มแอลกอฮอล์นั้นจะมีการควบคุมอย่างไร การรักษา และส่งเสริมประเพณีจะให้แกนหลักเป็นจุดเด่น เพื่อให้แกนกลางวัฒนธรรมที่เข้มแข็งได้อย่างไร

นายธีระ วัชรปราชญ์ ได้สรุปการเสวนา คือ

1. การประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้นต้องใช้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้วัฒนธรรมเป็นจุดเด่น และให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีวัฒนธรรม
2. การจัดงานในโอกาสต่อไป ควรให้คนด่านซ้ายจากทุกภาคส่วนได้คุยกันอย่างมีส่วนร่วมช่วยกันกำหนดอนาคตงานประเพณีร่วมกัน
3. คนนอก หรือฝ่ายส่งเสริม ควรยึดแกนกลางของวัฒนธรรม ดังพระดำรัส สมเด็จพระเทพฯ ที่ว่า ประชาชนคือผู้รักษาวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะในการจัดงานในโอกาสต่อไป

หลังจากที่ได้รับฟังความคิดเห็นผู้เข้าร่วมเสวนา นายธีระ วัชรปราณี ผู้ดำเนินรายการได้ตั้งคำถาม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นโดยการเขียนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ใน 6 ประเด็น ดังนี้

1. ด้านการรักษาประเพณีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
2. การจัดการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์โดยหน่วยงานรัฐ
3. การมีส่วนร่วมบทบาทของเด็กและเยาวชน
4. การควบคุมและลดปัจจัยเสี่ยง : อุบัติเหตุ แอลกอฮอล์
5. การดูแลจัดการขยะ การจราจร ฯลฯ
6. โครงสร้างคณะทำงานจัดงาน การรับฟังความคิดเห็นในการจัดงานครั้งต่อไป

สรุปข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

ประเด็นที่ 1 ด้านการรักษาประเพณีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

1. ควรเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็นในการสืบสานประเพณีหรือความต้องการรักษาประเพณีให้มากขึ้น ไม่ควรให้ภาครัฐมากำหนดให้ชุมชนทำตาม ยึดขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของบุญประเพณีอย่างแท้จริง โดยให้ชุมชนเป็นเจ้าของ
2. นำแก่นแท้ของประเพณีโบราณมาเป็นหลักในการจัดงาน แล้วเอาแบบสมัยใหม่มาเสริม ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนกลุ่มผู้เล่นผีตาโขนน้อย
3. มีการประชุมของแต่ละชุมชนก่อนเข้าร่วมประเพณีทุกครั้ง โดยการรับฟังความคิดเห็นของทุกคนในชุมชนก่อนนำไปปฏิบัติในประเพณีนั้นๆ
4. ผู้นำชุมชน/ผู้นำจิตวิญญาณ มีความสำคัญต่อเยาวชนในอนาคต เห็นควรปลูกฝังรากเหง้าประเพณีดั้งเดิมให้กับเยาวชนสืบทอดต่อไป

ประเด็นที่ 2 การจัดการท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์โดยหน่วยงานรัฐ

1. ควรมีการพัฒนาในรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยคนที่เล่นผีตาโขนจริงๆ มาร่วมประชาสัมพันธ์
2. ต้องอาศัยภาครัฐมาส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ นำความเจริญสู่ชุมชน ทุกหน่วยงานต้องช่วยกัน และควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง
3. ควรให้คนในชุมชน/พื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดงานโดยไม่มุ่งเน้น การจัดงานเชิงพาณิชย์ การประชาสัมพันธ์ ควรให้ครอบคลุมถึง การเดินทาง/ที่พัก/การจอดรถ ฯลฯ
4. เป็นการท่องเที่ยวที่เด่นระดับโลก การประชาสัมพันธ์ให้ใช้ระยะเวลาแต่เนิ่นๆ เผยแพร่หลายๆ ทาง

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมบทบาทของเด็กและเยาวชน

1. ควรให้เยาวชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิดร่วมทำในการจัดงานมากขึ้น ให้เด็กเยาวชนมีส่วนร่วมในประเพณี โดยให้ได้สัมผัสถึงตัวประเพณี
2. สถานศึกษาทุกแห่งในพื้นที่ ต้องมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณี ให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้รับมรดกอันล้ำค่าอย่างถูกต้อง การละเล่นผีตาโขน เป็นการละเล่นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเด็กและเยาวชน ตั้งแต่การเรียนรู้การทำหน้ากากและการละเล่นเพื่อสืบทอด ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการสอดแทรกการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรม

3. ให้เยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น เช่นการพ้อนรำ การจัดชบวนแห่

ประเด็นที่ 4 การควบคุมและลดปัจจัยเสี่ยง : อุบัติเหตุ แอลกอฮอล์

1. ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วม สถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน ให้มีส่วนร่วมช่วยกันรณรงค์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง นำไปชี้แจงและประชุมให้ทุกภาคส่วน และเว้นการประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิดในงานประเพณี
2. จำเป็นจะต้องมีการควบคุมเรื่องกฎหมายแอลกอฮอล์ให้เข้มข้นโดยเฉพาะตำรวจและปกครอง ให้มีการดูแลหรือมีมาตรการป้องกัน เช่น ปิดทางเข้าออกของงานโดยจิตอาสา หรือเจ้าหน้าที่รัฐ ตรวจสอบบุคคลที่ดื่มเหล้าจนมีเมามา มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น เด็ดขาด ถ้าไม่ฟังก็ดำเนินคดี
3. มีการรณรงค์ในเรื่องการจำหน่าย ให้มีจุดจำหน่ายและดื่ม ควรมีบริเวณเว้น ชาย-ดื่มที่ชัดเจน ห้ามจำหน่ายสุราเฉพาะงานและบริเวณงานก็ได้
4. ต้องมีการควบคุมและลดปัจจัยเสี่ยงจากหมู่บ้านและชุมชน
5. กำหนดมาตรการ/บทลงโทษผู้ที่ดื่มสุราแล้วแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และประชาสัมพันธ์บทลงโทษให้ทราบอย่างทั่วถึง
6. ลดการติดป้ายประกาศเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
7. มีสถานที่ให้บุคคลที่เมามาได้พักก่อนขับรถกลับบ้าน

ประเด็นที่ 5 การดูแลจัดการขยะ การจราจร ฯลฯ

1. เรื่องขยะเป็นเรื่องที่สำคัญ ต้องตั้งทุกฝ่ายร่วมกันอย่างชัดเจน มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้มากกว่านี้ รณรงค์จัดแยกขยะอย่างจริงจังในหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น เทศบาล อำเภอ อบต.
2. จัดที่ทิ้งขยะให้เพียงพอ เพิ่มจำนวนถังขยะให้มากขึ้น วางแผนรองรับ ชุมชนต้องมีมาตรการ ทิ้งขยะให้เป็นที่ เป็นทาง
3. กำหนดจุดจอดรถที่สะดวกและปลอดภัย การจราจรก็จัดให้เป็นระเบียบ เจ้าหน้าที่ดูแล ทำตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด
4. การจราจรเน้นประชาสัมพันธ์ และภาคปฏิบัติไปพร้อมๆกัน ให้เยาวชนเป็นกำลังเสริม

ประเด็นที่ 6 โครงสร้างคณะกรรมการจัดงาน การรับฟังความคิดเห็นในการจัดงานครั้งต่อไป

1. ควรมีการประชุมคณะกรรมการทุกภาคส่วน มีการสรุปความคิดเห็น อยากให้เพิ่มตัวแทนเด็กและเยาวชนเป็นคณะกรรมการด้วย
2. โครงสร้างควรปรับปรุง ต้องหารือร่วมกันทุกเครือข่าย โดยให้ชุมชนเจ้าของประเพณีเป็นเจ้าภาพ
3. ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและให้มีการจัดทุกครั้งหลังเสร็จงานบุญหลวง
4. ควรมีระบบและทำอย่างจริงจังในการทำแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชน และนำมาประมวลผล
5. ควรเชิญโรงเรียนในเขตพื้นที่ ขอตัวแทนนักเรียนมาร่วมงานเพื่อแสดงความคิดเห็น มีทุกเพศทุกวัย รวมทั้งเชิญชาวบ้านมาร่วมด้วยเพื่อได้ความคิดเห็นที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะจากเครือข่ายองค์กรงดเหล้า

1. เวทีเตรียมความพร้อมก่อนการจัดงาน โดยมีทุกภาคส่วนเข้าร่วม และเสนอความคิดเห็น รวมทั้งสร้างความเข้าใจ/ระบียบกติกาในการจัดงาน
2. การมีมาตรการป้องกันเยาวชนในการดื่มสุรา รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่มาร่วมงาน
3. มีพื้นที่โซนนิ่ง (ปลอดเหล้า ปลอดภัย) เพิ่มความปลอดภัยในการท่องเที่ยว เช่น ในวัด ถนนหน้าอำเภอถึงหน้าวัด เป็นต้น
4. รักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม แม้จะไม่มีภาวะระบาดของโควิด-19 แล้ว
5. สร้างพื้นที่/กิจกรรม สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน

ข้อคิดดีๆ คนด่านซ้าย



“ลูกหลานชาวด่านซ้าย รักษาวัฒนธรรมอันดีงามนี้ไว้

เราดำเนินตามรอยวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง ตามครรลองครองธรรม ที่สืบทอดกันมากกว่า 400 ปี”

เจ้าพ่อกวน ดร.ถาวร เชื้อบุญมี



“อยากจะเน้นเรื่องความปลอดภัยภายในงาน เพราะหากเกิดเหตุขึ้น มันไม่ใช่เดือดร้อนแค่ตนเอง แต่มันส่งผลกระทบต่อคนอื่นด้วย ”

พ.ต.ท.ธนิษฐ์รัฐ วันทองรัฐธิคุณ

รอง ผกก.สภอ.ด่านซ้าย



“ วัฒนธรรมเริ่มเพี้ยน
ประเพณีที่สวยงาม ให้มีพิธีการน้อย
แต่เน้นพิธีกรรมให้มาก ”

อุดร แสงผล

สื่ออิสระ/นักจัดรายการพื้นบ้าน



อยากให้มีการจัดเวทีแบบนี้
เพื่อหารือการทำงานในครั้งต่อไป ”

นางพิสมัย ปาเป็ย

ผอ.กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมสำนักงาน
วัฒนธรรมจังหวัดเลย



“ แสดงถึงวัฒนธรรมที่แท้จริงและความเป็นตัวตนของเรา
ให้นักท่องเที่ยวเห็น
ลูกหลานคนด่านซ้ายต้องรักษาวัฒนธรรมตัวเอง ไม่ให้
ไหลไปตามกระแสปัจจุบันมากเกินไป ”

นางสมใจ ตีอินทร์

“ ใครที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทในงาน

ก่อให้เกิดความเสียหาย ต้องให้ชดใช้ค่าเสียหาย



ภาพกิจกรรม

“เล่าสู่กันฟัง-สืบสานวัฒนธรรม งานบุญประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน”
อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2563





รวมข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะทั้งหมด



ประเด็น	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
<p>1. ด้านการรักษาประเพณี โดยการมีส่วนร่วม ร่วมของชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การรักษาวัฒนธรรมประเพณีจะไม่ประสบความสำเร็จหรือมีความเข้มแข็ง ถ้าการขับเคลื่อนมีเพียงส่วนราชการ ท้องถิ่น หรือท้องถิ่น ดังนั้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้นมีความสำคัญยิ่ง ในการมีความหวงแหนความเป็นตัวตน รากเหง้า บรรพบุรุษของเรา การปลูกฝังให้คนรุ่นใหม่เข้าใจและภูมิใจในบรรพบุรุษค่ะ - ควรพัฒนาด้านการส่งเสริมกิจกรรมการทำผัดตาโชนให้มากกว่านี้ มีกิจกรรมให้ผัดตาโชน กลุ่มผัดตาโชนในอำเภอทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องทุกปี - เชิญชวนให้มีส่วนร่วมทุกปี - ต้องยอมรับว่า การท่องเที่ยวได้เข้ามามีบทบาทในการทำหนดการจัดงานวัฒนธรรมประเพณีในปัจจุบันมาก และมีส่วนให้ประเพณีวัฒนธรรมได้มีการเปลี่ยนแปลง เพราะมองถึงด้านเศรษฐกิจมากเกินไป - อยากให้คนในชุมชนรักษาประเพณีไว้ให้ตลอดไป เพราะเป็นประเพณีของชาวด่านซ้าย - ให้ทุกหมู่บ้านมีส่วนร่วมกิจกรรมทุกหมู่บ้านจริงๆ เพราะคนด่านซ้ายจะต้องอธิบายวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นได้ - ชุมชนต้องสืบสานประเพณีต่อไป ถ่ายทอดให้ลูกให้หลานถึงบุญประเพณีอันดีงามต่อไป - ควรรักษาประเพณีนี้ต่อไป - ควรเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็นในการสืบสานประเพณี หรือความต้องการรักษาประเพณีให้มากที่สุด มากกว่าให้ภาครัฐมากำหนดให้ชุมชนทำตาม - ด้านการรักษาประเพณีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนให้ดำรงไว้เหมือนเดิม - อยากให้คนในชุมชนรักษาประเพณีไว้ให้ตลอดไปเพราะเป็นประเพณีของเรา - แต่ละชุมชนมีแกนนำอยู่แล้ว การจัดงานควรหารือก่อนจัดงานลงรายละเอียด ให้เป็นแนวทางเดียวกัน เป็นข้อปฏิบัติอย่างชัดเจนร่วมกัน ใช้เวลาให้พอประมาณ - ขออนุรักษ์ประเพณีไว้ตลอดไป - ยึดขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของบุญประเพณีอย่างแท้จริง โดยให้ชุมชนเป็นเจ้าของ - การนำแก่นแท้ของประเพณีโบราณมาเป็นหลักในการจัดงาน แล้วเอาแบบสมัยใหม่มาเสริมให้ความสำคัญกับการสนับสนุนกลุ่มผู้เล่นผัดตาโชนน้อย

ประเด็น	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - เราต้องรักษาไว้คู่กับคนด่านซ้ายตลอดไป - มีการประชุมของแต่ละชุมชนก่อนเข้าร่วมประเพณีทุกครั้ง โดยการรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนก่อนนำมาปฏิบัติในประเพณีนั้นๆ - ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นอย่างดี มีการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นอย่างดี - จุดแข็งอยู่แล้ว โดยมีผู้นำจิตวิญญาณ/ลูกฝั่ง/ลูกเทียน - วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน - ผู้นำชุมชน/ผู้นำจิตวิญญาณ มีความสำคัญต่อเยาวชนในอนาคต เห็นควรปลูกฝังจากห้องประเพณีดั้งเดิมให้กับเยาวชนสืบทอดต่อไป - ประสานงานทุกภาคส่วน 1.ผู้รักษาประเพณี เจ้าพ่อ เจ้าแม่ พ่อแสง นางแตง 2.ผู้นำท้องถิ่น (นายกฯ,อบต.) 3.ผู้นำท้องที่ (กำนัน,ผู้ใหญ่บ้าน) 4.ภาคราชการ (จังหวัด/อำเภอ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม/วัฒนธรรมจังหวัด/การท่องเที่ยว ฯลฯ) 5.นักท่องเที่ยว ควรมีการวางแผนประชุมพร้อมหารือสรุปว่าควรไม่ควรทำอะไร - ส่วนมากคนที่สวมชุดผีตาโชนจะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่รวมตัวกันสร้างกลุ่ม วัยรุ่นอาจจะมาจากอำเภออื่นด้วยแต่หลักๆ คือวัยรุ่นกลุ่มด่านซ้ายเป็นแกนนำ วัยรุ่นกลุ่มนี้มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบชุดผีตาโชนและทำหน้าที่กากออกมาได้แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับทุกๆปี วัยรุ่นมีจุดประสงค์ที่เด่นๆ คือ ภูมิใจในสิ่งที่ตัวเองทำออกมา และอยากสนุกกับเพื่อนๆ โดยการดื่มของมีนเมา ในมุมมองของวัยรุ่น การดื่มสุราเป็นการสร้างมิตรภาพและเปิดโอกาสให้รู้จักกันมากขึ้น ข้อเสนอแนะ 1.เนื่องจากคนอื่นที่มาจากหลายๆ ที่เข้ามาทำให้ควบคุมได้ยากดังนั้นอยากเสนอให้การตรวจค้นร่างกายก่อนเข้างาน 2.การสร้างถังขยะแยกประเภทเนื่องจากมีสุราเข้ามาเกี่ยวข้องอยากเสนอให้ทำ - ร่วมแสดงผีตาโชนเล็ก เข้าร่วมในการแห่ขบวน เป็นไกด์น้อยแนะนำช่วยเหลือนักท่องเที่ยว - ให้ดำรงไว้เหมือนเดิม - ขอให้ดำเนินการต่อไปด้วยดี ในด้านวัฒนธรรมอันดีงามของด่านซ้ายตลอดไป จากเจ้าพ่อ กวน ผู้นำจิตวิญญาณ วัฒนธรรมด่านซ้าย
<p>2. การจัดการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ โดยหน่วยงานรัฐ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการพัฒนาในรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยคนที่เล่นผีตาโชนจริงๆ มาร่วมประชาสัมพันธ์เป็นหลัก - เวลาจัดงาน ก็ประชาสัมพันธ์ร่วมกับประชาคม - หน่วยงานรัฐอาจจะประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงทำให้บางคนไม่รู้ ควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง - เราอยากให้มีการแหล่งท่องเที่ยวให้มากที่สุด ในชุมชน อำเภอด่านซ้ายเป็นบ่อเกิดรายได้ - เราสามารถประชาสัมพันธ์ ผ่านได้หลายทางโดยมีผู้เข้าถึงได้ง่าย เช่น Facebook หรือทางโซเชียลด้านต่างๆ รวมถึงการติดประชาสัมพันธ์ตามจุดที่สำคัญหลายๆ สถานที่ - ควรประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้ทั่วถึง - แต่งตั้งฝ่ายที่ประชาสัมพันธ์โดยตรงเลย ให้มีหน้าที่และจัดสรรงบประมาณ

ประเด็น	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบเชิงอนุรักษ์ - เราอยากให้มีการแหล่งท่องเที่ยวให้มากที่สุดในพื้นที่ชุมชนของเรา ทุกหน่วยงานก็ต้องร่วมด้วยช่วยกัน - การจัดการท่องเที่ยวการประชาสัมพันธ์ให้มีกระจ่างชัดเจนให้มากกว่านี้ - ประชาสัมพันธ์ในการท่องเที่ยวให้ทั่วถึง - ต้องอาศัยภาครัฐมาส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำความเจริญสู่ชุมชนเพื่อเป็นการท่องเที่ยวบุญประเพณีของเรา - หน่วยงานภาครัฐ เป็นตัวกำหนดเป็นส่วนใหญ่ไม่เหมือนอดีต - การประชาสัมพันธ์หน่วยงานของรัฐต้องชัดเจนและเป็นรูปแบบ เช่น วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุชุมชน - ต้องทำอย่างต่อเนื่องและเผยแพร่ต่อทุกภาคส่วน และสื่อที่มีในประเทศและต่างประเทศ อย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ - เห็นควรให้คนในชุมชนพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดงาน โดยไม่มุ่งเน้น การจัดงานเชิงพาณิชย์ การประชาสัมพันธ์ ควรให้ครอบคลุมถึง การเดินทาง/ที่พัก การจอดรถ ฯลฯ - ประสานความร่วมมือกับคนในชุมชนช่วยอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยว - เราต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว - การท่องเที่ยวเด่นระดับโลก / การประชาสัมพันธ์ให้ใช้ระยะเวลาแต่เนิ่นๆ แพร่หลายๆทาง - ให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนต่อไป
3. การมีส่วนร่วมบทบาทของเด็กและเยาวชน	<ul style="list-style-type: none"> - ให้เด็กเยาวชนมีส่วนร่วมในประเพณี โดยให้ได้สัมผัสถึงตัวประเพณี ไม่ใช่แค่ถูกส่งมาให้ทำ - ให้เยาวชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิดร่วมทำในการจัดงานมากขึ้นกว่าเดิม - อยากให้เยาวชนได้สืบสานต่อไป - ให้เด็กๆ และเยาวชน มีส่วนร่วมทุกปีตลอดไป - เปิดโอกาสให้เด็ก และเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วม - โดยให้เยาวชนช่วยประชาสัมพันธ์อีกหนึ่งทาง - รวมกิจกรรมเด็กและเยาวชน - ให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในชบวน - ร่วมเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีโดยการให้เยาวชน เดินรณรงค์ประชาสัมพันธ์ - ร่วมสืบสานทำตามวัฒนธรรมดั้งเดิมให้สืบทอดโดยไม่ผิดเพี้ยน ถึงแม้จะมีวัฒนธรรมเพิ่มเติมเข้ามาก็ตาม - ให้ผู้ประกอบการมีส่วนบอกกับเยาวชน - สถานศึกษาทุกแห่งในพื้นที่ ต้องมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณี และให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้รับมรดกอันล้ำค่านี้ได้อย่างถูกต้อง

ประเด็น	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้อุญักษ์ต้องบอกให้เยาวชนรู้ถึงแก่นแท้ของประเพณีว่าเป็นมาอย่างไร และการประชุมก็เชิญเยาวชนเข้ามาร่วมด้วยทุกครั้ง - เยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก เช่นการพ้อนรำ การจัดขบวนแห่ - คงการมีส่วนร่วมของเยาวชนและชุมชน - มีส่วนร่วมโดยทางโรงเรียนจัดขบวนเข้าร่วม สวมหน้ากากและชุดมาเข้าร่วม - มีไกด์แนะนำช่วยเหลือให้ความรู้ - เยาวชนเราต้องสืบทอดประเพณีไว้ - ให้บรรจุเข้าในหลักสูตรท้องถิ่นของทุกสถาบันการศึกษา (บวร) - ควรมีเด็กเยาวชนมีส่วนร่วมด้วยเพื่ออนุรักษ์ - การละเล่นผีตาโขน เป็นการละเล่นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเด็กและเยาวชน ตั้งแต่การเรียนรู้การทำหน้ากากและการละเล่นเพื่อสืบทอด ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการสอดแทรกการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงปลายทาง
<p>4. การควบคุมและลดปัจจัยเสี่ยง : อุบัติเหตุ แอลกอฮอล์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยเสี่ยงเรื่องแอลกอฮอล์ปัจจุบันห้ามยากมาก ดังนั้นจำเป็นจะต้องมีการควบคุมเรื่องกฎหมายแอลกอฮอล์ให้เข้มข้นโดยเฉพาะตำรวจและปกครอง - ส่วนมากไม่ค่อยมีการควบคุม เช่น รถแวนที่มาจากต่างถิ่น สร้างความเดือดร้อนแก่พี่น้องประชาชน - ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วม สถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน ให้มีส่วนช่วยกันรณรงค์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง - คนในชุมชนก็ช่วยกันดูแลไม่ให้เกิดความเสี่ยงและอุบัติเหตุให้น้อยที่สุด - ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้กำชับให้มากขึ้นกว่านี้ - ใช้มาตรการด้านกฎหมาย ผสมชนบธรรมเนียมประเพณีร่วมกัน - มีการรณรงค์ในเรื่องการจำหน่าย ให้มีจุดจำหน่ายและดื่ม มีการรณรงค์ให้ดื่มพอที่ควบคุมตัวเองได้ - กำหนดมาตรการ/บทลงโทษผู้ที่ดื่มสุราแล้วแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และประชาสัมพันธ์บทลงโทษให้ทราบ - ขอให้ดื่มอย่างมีสติ จะได้เกิดปัญหาน้อยลง - ลดการตีบ้ายประกาศเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ - ต้องควบคุม คนที่จะเข้าร่วมงานจากชุมชน - ต้องมีการควบคุมและลดปัจจัยเสี่ยงจากหมู่บ้านและชุมชน - ก็ห้ามจำหน่ายสุราเฉพาะงานและบริเวณงานก็ได้ - ลด ละ ควบคุมตัวเอง - ควรมีบริเวณเว้นชาย-ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างชัดเจน

ประเด็น	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - มีการดูแลหรือมาตรการป้องกันที่หนาแน่นขึ้น เช่น ปิดทางเข้าออกของงานโดยจิตอาสาหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ตรวจสอบบุคคลที่ดื่มเหล้าจนมึนเมา - มีสถานที่ให้บุคคลที่มึนเมาได้พักก่อนขับรถกลับบ้าน - ใช้กฎหมายที่เข้มข้นมากขึ้น เด็ดขาด ถ้าไม่ฟังที่เตือนก็ดำเนินคดี - ให้เจ้าหน้าที่ช่วยรักษาความปลอดภัยเพิ่มขึ้น - คนในชุมชนก็ช่วยกันดูแลไม่ให้เกิดความเสี่ยง และอุบัติเหตุให้น้อยที่สุด และก็ต้องมีมาตรการให้มีการดื่มแอลกอฮอล์ให้น้อยที่สุด - บังคับใช้กฎหมาย - ต้องนำไปชี้แจงและประชุมให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมและรณรงค์อย่างแท้จริง และเว้นการประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิดในงานประเพณี - คนที่มาร่วมแต่ละหมู่บ้านมีแต่การคัดสรรมาแล้ว ไม่ห่วงเรื่องอุบัติเหตุ ทะเลาะ จะมีก็คนในพื้นที่ที่ไม่ได้รับเชิญเข้าร่วม
5. การดูแลจัดการขยะการจราจรฯลฯ	<ul style="list-style-type: none"> - จัดที่ทิ้งขยะ และที่จอดรถให้เพียงพอ - เรื่องขยะเป็นเรื่องสำคัญ ต้องตั้งทุกฝ่ายร่วมกันอย่างชัดเจน มีการรณรงค์และให้สร้างจิตสำนึกให้มากกว่านี้ - มีถึงขยะที่จัดแยกขยะเป็นถึงสี่ต่างๆ ตามจุดต่างๆ ภายในงานเพื่อความสะอาดสบายและเป็นตัวอย่างที่ดี - จัดที่จอดรถให้พอเพียงและสะดวกด้วย - การแยกทำสี 3 สีหลัก คนในพื้นที่ก็ต้องพาทิ้งให้ถูกต้อง - ตำรวจควรไม่ทำให้เกิดรถติดเกินไป สามารถรับและปล่อยรถออกได้อย่างสะดวก - ใช้รณรงค์จัดแยกขยะ ร่วมกับประชาชน - ควรกำจัดขยะ ควบคุมไม่ได้ การจราจรไม่เป็นระบบ - ทุกคนต้องร่วมกัน เก็บทุกคนช่วยกัน - ขอให้ผู้เกี่ยวข้องดูแลรักษา และช่วยกันมากขึ้น - เพิ่มจำนวนถังขยะให้มากขึ้น - ในส่วนขยะ น่าจะเน้นการประชาสัมพันธ์ และถึงรองรับให้เพียงพอ และเจ้าหน้าที่จัดการขยะให้มากกว่าที่ผ่านมา การจราจรเน้นประชาสัมพันธ์ และภาคปฏิบัติไปพร้อมกัน ตลอดจนจราจรจากเยาวชนเป็นกำลังเสริมในห้องจัดงาน - ในเรื่องของขยะต้องมีการวางแผนรองรับของทต.ที่ต้องรับผิดชอบ การจราจร ควรจะมีการวางแผนและขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่อำเภอใกล้เคียง - รณรงค์ให้มีการทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง - ชุมชนต้องมีมาตรการ เราต้องให้ทิ้งขยะเป็นที่ มีการกำจัดขยะและแยกขยะให้ได้ การจราจรก็จัดให้เป็นระเบียบโดยมี อปพร., ช.รบ. ร่วมกับตำรวจช่วยกันจัดระเบียบ

ประเด็น	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - ให้เจ้าหน้าที่ดูแล ทำตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด - ต้องทำตัวเป็นแบบ ให้กับผู้มาเที่ยว หรือให้คนไปอยู่ที่จุดทิ้ง - จัดจุดทิ้งขยะให้เพียงพอ กำหนดจุดจอดรถที่สะดวกและปลอดภัย - คนในพื้นที่ต้องทำเป็นตัวอย่าง - ควรมีการขยายพื้นที่และทางเลี้ยวเมืองในพื้นที่การจราจร เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และบรรณคดีด้านขยะมูลฝอย แยกขยะอย่างจริงจังในหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น เทศบาล อำเภอ อบต. - เป็นธรรมชาติของคนส่วนมากมีการขายสินค้าต่างๆมีรายได้ แต่ก็ทำใจเรื่องขยะก็ต้องทิ้งๆ แต่ให้มีการจัดการที่ดี
<p>6. โครงสร้าง คณะกรรมการจัดงาน การรับฟัง ความคิดเห็น ในการจัดงาน ครั้งต่อไป</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดโครงสร้างในงานทุกหน่วยงานก็จัดระบบระเบียบไว้เรียบร้อย และขอความร่วมมือคนในชุมชนให้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามนี้ให้ยั่งยืนตลอดไป - ขอให้เจ้าหน้าที่จัดต่อไป - ประชุมคณะกรรมการทุกภาคส่วน สรุปความคิดเห็น - ทำแบบคุมเครื่องตีแมลงกอบฮอสให้หน่อยลง - โครงสร้างเดิมมีแล้ว แต่อยากให้มีตัวแทนเด็กและเยาวชนเป็นคณะกรรมการด้วย - ให้จัดเวทีการประชุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน - จัดแต่ควรรักษาทั้งด้านความสะอาด อุบัติเหตุต่างๆ ควรเข้มข้นมากกว่านี้ - โครงสร้างควรปรับปรุง ไม่ควรมีการจัดปาร์ตี้ ฝึดาโชนเพราะตีกันทุกๆ ปี - ต้องหารือร่วมกันทุกเครือข่าย โดยให้ชุมชนเจ้าของประเพณีเป็นเจ้าภาพ - ควรมีเรื่องส่งถึงโรงเรียนในเขตพื้นที่ ขอตัวแทนเด็กในโรงเรียนมาร่วมงาน เพื่อแสดงออกความคิดเห็นได้อย่างทุกเพศทุกวัย รวมทั้งเชิญชาวบ้านมาร่วมด้วยเพื่อความเห็นหลายๆ ฝ่าย - รับฟังความเห็นส่วนใหญ่ในการจัดงาน - หน่วยงานราชการทุกภาคส่วน องค์กรท้องถิ่น ผู้นำชุมชน วัฒนธรรม - ขอให้เจ้าหน้าที่จัดต่อไป - ก็ดี การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและให้มีการจัดทุกครั้งหลังเสร็จงานบุญหลวง - มีความยินดียิ่ง กับโครงการ - ควรมีการวางแผนตั้งแต่เนิ่นๆ และวิธีการจัดงานเน้นด้านการอนุรักษ์ การรักษาวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมให้คงอยู่และทำอย่างต่อเนื่อง - ควรมีระบบและทำการอย่างจริงจังในการทำแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชน และนำมาประมวลผล - ควรให้ทุกหมู่บ้านมีส่วนร่วมกิจกรรมโดยผ่าน อบต. ผู้ใหญ่บ้าน

